

Večernik

Leto IV. (XI.), številka 159

Maribor, sreda 16. julija 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Češkoslovaška o konferenci v Sinaji

SENZACIJONALEN ČLANEK OFICIJO ZNE »PRAGER PRESSE«, KI ODREKA KONFERENCI V SINAJI VSAK POMEN.

PRAGA, 16. julija. Današnja »Prager Presse« prinaša dokaj senzacionalen članek, v katerem se izraža zelo rezervirano stališče češkoslovaškega zunanjšega ministra do bližnje konference v Sinaji. Članek veli med drugim:

Že več tednov vznemirja bajeslovna konferenca sinajska duhove v Srednji Evropi. Ne bo ničesar velevažnega, kar se bo tu zgodilo. Na več ali manj zasebno ponudbo rumunskega trgovskega ministra se bodo sestali zastopniki treh agrarnih eksportnih držav Rumunije, Jugoslavije in Madžarske v Sinaji, da se posvetujejo o raznih gospodarskih vprašanih. Predvsem hočemo ugotoviti, da gre za stvar, pri kateri dotični zunanji uradi nikakor niso udeleženi, tako da so vsa poročila, ki so o tem prišla v ino-

zemstvo, ravnotako zasebnega značaja kakor prireditelj sama in se utegnejo zato le težko kontrolirati, zlasti, če prihajajo iz Budimpešte. S tem ugotavljamo predvsem, da nimajo ti razgovori ničesar skupnega s politiko, tudi ne s trgovinsko politiko, kakor to dokazuje že sklep češkoslovaško-rumunskega trgovskega dogovora, ki je bil sprejet v popolnem prijateljstvu in ki prinaša rumunskemu gospodarstvu koristi, ki so bolj bistvene kakor vsako skupno postopanje.

Razpravljajoč dalje o agrarnem položaju v Evropi in na svetu sploh pravi članek: V našem najbolj eminentnem interesu je, da bi šlo gornjim trem državam gospodarsko čim bolje, in sicer iz gospodarskih kakor tudi iz političnih razlogov.

Finski parlament razpuščen

HELSINGFORD, 16. julija. Predsednik finske republike je razpustil parlament. Nove volitve se bodo vršile dne 1. in 2. oktobra. Parlament je sprejel zakon za pobijanje komunizma, in sicer z dvetretjinsko večino. Ker torej za pospešeno izvedbo zakona ni bila dosežena potrebna večina petih šestin, bodo pričeli izvajati protikomunistični zakon šele po volitvah.

Novi grški poslanik v Beogradu

ATENE, 16. julija. Za grškega poslanika v Beogradu je imenovan dozdejni grški poslanik v Tirani, Melas.

Nov velik revolucionarni pokret v Indiji

KALKUTA, 16. julija. Poročila iz Bengalije javljajo, da so izbruhnili v pokrajini Mymensingh, ki leži dve sto milj od Kalkute, silno obsežni nemiri, ki prekašajo vse, kar se jih je pojavilo doslej v indijskem revolucionarnem pokretu. Iz mnogih krajev prosijo nujne pomoči. Vlada je zbrala vse razpoložljive vojaške sile ter jih odposlala v uporne kraje. Po-

drobnih vesti ni mogoče doznati, ker so prekinjene vse telefonske in brzojavne zveze.

Naš novi vojaški ataše v Atenah

ATENE, 16. julija. Danes je nastopil svoje mesto novi jugoslovanski vojni ataše, polkovnik Žarko Majstorović.

Bivši minister Duca v avdijenci

BUKAREŠTA, 16. julija. Sinoči ob 21. je bil v avdijenci pri kralju Karlu poslanec in bivši minister Duca. Avdijenca je trajala eno uro. Duca ni dal o avdijenci nikake izjave. Pred dvorom so se ob njegovem povratku iz avdijence ponovile iste scene, kakor ob priliki avdijence Vintole Bratiana: na eni strani manifestacija, na drugi protesti.

Silne poplave v Koreji

TOKIO, 16. julija. Pri poplavah v Koreji je utonilo po dozdejnih ugotovitvah 120 ljudi. Pogrešajo pa tudi še več oseb, med njimi 50 duhovnikov, katerih templje so vode razdejale, in katerih usoda je še neznana.

ima zopet svoje mejne aspiracije napram Italiji v južnem Tirolskem, napram Češkoslovaški na južnem in zapadnem Češkem in, kakor bi nekateri hoteli — tudi napram Jugoslaviji.

Poleg teh pa obstoja še cela vrsta težav po reviziji mej. Tako se Rusija še ni odrekla Besarabiji, delu Bukovine, Galicije in vzhodne Poljske, kjer žive Rusi, Ukrajinci in Belorusi. Albanija teži v Staro Srbijo, čeprav bolj po želji Italije kakor po svoji lastni, Italija sama pa neprikrito priznava, da hoče našo Dalmacijo, čeprav dobro vé, da nikdar ni bila italijanska in da tam Italijanov sploh ni. Naposled pa je treba poudariti, da bi do revizije mej imela vsaj toliko, če ne veliko več pravice tudi naša država. saj živi samo v Italiji preko pol milijona Jugoslovancev in lopo število Slovencev in Hrvatov tudi v Avstriji. Kljub temu so bile vse naše dosedanje vlade vedno toliko lojalne napram

našim sosedom in mirovnim pogodbam, da tega problema nikdar niso niti z eno samo besedico načele.

Tako je tedaj stanje poedinih stremljenj po reviziji mej, ki so z italijanskim odgovorom na Briandovo poslanico dobila prvo uradno sankcijo. Na videz izgleda ta problem lahek, toda sedanja stavba evropskega ravnovesja je taka, da se podere na vseh straneh, čim bi se podrla na eni. Če Italija tedaj misli, da je mogoča revizija trianonskih mej brez istočasne revizije rapalskih in njeno škodo, se bridko vara. Za to pa njenega »aduta«, ki ga je sedaj vrgla, ne smemo jemati bolj resno kakor jemljemo vsako drugo demagogijo, kajti tudi v Rimu vedo prav dobro, da brez vojne, revizije nikdar ne bo. Da bi se pa za svoje načelo o reviziji mej hotela Italija spuščati v negotovo vojno, resno, zelo resno dvomimo.

Argentinijska — Francijska 1:0

Včeraj je bila odigrana le ena tekma. MONTEVIDEO, 16. julija. Včeraj se je vršila samo ena nogometna tekma, in sicer med reprezentancama Argentine in Francije. Enajstgorica Argentine je dosegla napram francoski le tesno zmago 1:0.

Cita „na oddihu“ v Španiji

BRUXELLES, 16. julija. Bivša cesarica Cita je odpotovala z otroci vred v Španijo, kjer ostane dva meseca.

Beda pod mostom

v Mariboru je iz dneva v dan večja. Dolgi vrsti nesrečnih družin, ki so ostale brez najpotrebnejše strehe, se je pridružila predvčerajšnjim še šestčlanska rodina Avgusta Mlinariča, stanujočega doslej v Aleksandrovi ulici 33 v Studencih. Mlinarič ni zmozel povišane najemnine in se je moral kljub dejstvu, da ima komaj mesec dni starega otroka, zateči pod hladen državni most.

Nezgod pri delu

Včeraj popoldne je pri lesni tvrdki Domicej na Koroški cesti nameščeni 20letni mizarjski pomočnik Josip Jarčič iz Bresternice z levo roko prišel pod zobovje cirkularke, ki mu je tri prste popolnoma odtrgala. Ponesrečencu je reševalni oddelček nudil prvo pomoč in ga odpremil v bolnico.

V dnevnem izveščju

današnjega dne javlja poveljstvo varnostne straže mariborske, da ni bilo poslednjih 24 ur nobene aretacije. Med prijavami se jih tiče dvoje tatvine, ena vmešavanja v vršenje službe in ena prestopka avtomobilskih predpisov. Štiri poročila govore o naselitvi pod državnim mostom, o izgubi, o pobegu dečka in nezgodi.

Čigavi so pasovi, verižice itd.?

Oskrbnik kopališča na Mariborskem otoku nam sporoča, da so bili najdeni v kopališču poslednje dni različni predmeti, ki so jih izgubili obiskovalci otoka. Dosedaj pa se še ni nihče javil in zahteval teh stvari, ki so spravljene pri izdaji ključev kopališča. Gre zlasti za razne pasove, verižice, posamezne dele obleke, uhane itd. Lastniki naj pridejo po izgubljene predmete.

Prekoračil svojo kompetenco

je včeraj 59letni poklicni berač Jože Frlan iz Poljan pri Kranju. Ko je obiskal neko stranko v Gospejni ulici št. 11, so se mu zablskali na mizi v kuhinji svetli naočniki. Ni mogel odoleti želji po dragocenem predmetu in ga je smuknil v svojo malho. Prizadeta stranka pa je pravočasno opozorila stražnika na tatvino. Frlan je bil aretiran in so našli še pri njem sto dinarjev vredna očala. Oddali ga bodo v sodne zapore, po prestopni kazni pa ga bodo izgnali iz Maribora, ker se je že ponovno pregrešil nad podobnimi stvarmi.

Pri utrujenosti, razdraženosti, tesnobe, nešpanju, srčnih nadlogah, tesnobi v prsih, poživi naravna »Franz Josefova« grenčica trajno obkroži v trebuhu in učinkuje pomirjevalno na njeno valovanje. Profesorji za boleznih prebavil izjavljajo, da se »Franz Josefova« voda pri pojavih, ki imajo svoj izvor v zastrupljenju želodčnega črevesnega kanala, obnese kot izborna odvajalno sredstvo. — »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pan Evropa in revizija mej

Briandova poslanica državam Evrope je dobila tak odgovor, kakršnega je moral vsak objektivni opazovalec sedanjega mednarodnega političnega stanja pričakovati. Brez pridržka ni pristala na evropsko federacijo nobena vlada. Vzroki so bili različnega značaja: gospodarskega, kulturnega, socialnega in tudi strogo političnega. Najbolj klinično pa je odgovorila Italija, ki se je postavila na stališče, da je brez revizije mej nemogoče resno razpravljati o oživitvenju zveze držav v Evropi. S tem se je odkrito in službeno postavila na stališče tistih, ki so bili v svetovni vojni premagani in ki s svojim rovarjenjem proti mirovnim pogodbam tvorijo glavno oviro na poti h konsolidaciji in pacifikaciji. Načela je tedaj najopasnejše poglavje, odprla je najbolj skleno rano, samo da je bila ona po vsem svojem značaju k temu najmanj poklicana.

Ker se danes vsa grupacija držav v Evropi usmerja po načelu za ali proti reviziji z mirovnimi pogodbami po svetovni vojni določenih državnih mej, ne bo odveč, če naštejemo meje, ki naj bi se po mnenju revizionistov korigirale. V ospredju stojijo tu že od začetka meje Madžarske. Vlada v Budimpešti je trianonsko pogodbo sicer podpisala in ratificirala, toda izjavila je že takrat, da bo delovala z vsemi sredstvi na to, da se glede mej nove Madžarske razveljavi. Sta pa tu dva programa: prvi šovinistični in maksimalistični stremi za tem, da se zopet vzpostavi integriteta nekdanje krone sv. Štefana. Po tem programu bi Madžarska morala dobiti nazaj vso Slovaško in Podkarpatsko Rusijo od Češkoslovaške, Sedmograško in vzhodni Banat od Romunije, Vojvodino in Prekmurje od Jugoslavije in Gradiščansko od Avstrije. Drugi, minimalistični program, zahteva vse one kraje, kjer žive Madžari kompaktno ali v večini.

Druga država, ki se s sedanjimi mejami ne more sprizadati, je Bolgarija. Od Romunije zahteva Dobrudžo, od Grčije južno Macedonijo in Tracijo, od Jugoslavije pa Macedonijo, del južne Srbije in korekturo meje v severni Srbiji. Za tema dvema prihaja po vehementnosti nepriznavanja mej kot tretja na vrsto Litva, ki živi že dvajseto leto v stalnem sporu s Poljsko zaradi Vilne. Sledijo pa po vrsti: Nemčija, ki zahteva revizijo mej napram Poljski, posebno na odbravo poljskega koridorja do morja, ki sedaj geografsko deli Vzhodno Prusijo od Prusije in ostale Nemčije, in uklinitve samostojnosti mesta Gdanskoga z okolico. Gotovo je, da bi Nemčija rada revidirala tudi meje napram Češkoslovaški in Franciji, toda iz previdnosti doslej o tem problemu sploh še ni spregovorila. Problem zase, ki pa je še vedno v zvezi z revizijo mej, je vprašanje priključitve Avstrije, ki

Adijo Lajtersberg — živele Košake!

ZGODOVINSKA SEJA OBČINSKEGA ODBORA OBČINE LAJTERSBERG
12. JULIJA. — OBČINA DOBILA SVOJE STARO SLOVENSKO IME.

Dne 12. julija se je vršila občinska seja v Lajtersbergu, katero lahko nazivamo zgodovinsko. Politična občina je namreč po sklepu tega odbora dobila novo skupno ime »Košake«. S tem dnevom torej izgine za vedno dosedanje uradno ime »Lajtersberg«.

Ime »Košake« ni novo, ker je to ime nosil že od pamtveka najbolj obljubljeni del občina t. j. katastralna občina »Košake« in smo ta naziv razširili sedaj le na celo politično občino. Saj se to ime najde že v najstarejših zgodovinskih in administrativnih spisih. Izvor imena pa je nedvomno v besedi »koš«. Ako natančno pogledamo vrhe te hribovite občine, opazimo, da so gole strani hribov, obrnjene proti južni strani, ter presekanke od sistematično napeljanih »grabič«, t. j. odvodnih kanalov, kakor se to opazi v vinogradih v njih bližini. To dejstvo dokazuje, da so ti goli obronki bili svojčas tudi vinogradi, ter se po pojavljanju — »filoksera«, t. j. trdne uši, niso več obnovili. Po teh velikih in strmih vinogradih so nosili bremena, kakor gnoj za trte, seno, listje, sadje itd. v koših, kakor se to kljub izpeljanih voznihi poti še danes godi. Na severnih obronkih se nahajajoči gozdčiči pa so dajali material za pletenje košov: kostanj, lipa, leska, spodnje ogrodje za koše pa bukev. Vse torej kaže na to, da so se ljudi zlasti v tem kraju posluževali v veliki meri košev. Gotovo so bili tudi spretni pletarji, ter so svojo nadprodukcijo košev prodajali naprej. Tako so postali košarji in njih kraj »Košake«. Še danes je n. pr. v tem kraju star košar, ki svojo robo nosi v sosedne občine in v mesto na prodaj.

Ime za kat. občino »Meljski hrib« je ostalo neizpremenjeno. Predlagal se je sicer po časopisju, naziv »Meljski hrib« ali »Meljnik«, vendar smo ostali pri starem imenu in sicer iz sledečih razlogov: hrib je v bivstvu samo en podolgovati greben, ki je pa sicer zelo valovit, nimajo pa posamezne višine posebnih imen, tudi se ne ločijo grebeni med seboj po izrazitih dolinah, ki bi dajale terenu značaj skupine posameznih hribov. Ime Meljski hrib je tudi med narodom zelo udomačeno, in kaže najbolje, to ime tudi za bodočnost pustiti.

Za kat. občino »Lajtersberg«, to je tisti del občine, kateri leži v Pesniški dolini, smo se pa odločili za ime: »Doljna Počehova«! Morda bi bilo boljše »Počehovski dol«?

Ime za kat. občino »Pekel« ostane nespremenjeno.

Kat. občina »Počehova« se bode še

naprej naglašala »Počehova« in ne »Počehova«, ker je prvotno naglašanje, torej na »ó«, pri nas udomačeno. O nastanku imena »Počehova« ši dovolim tudi jaz svoje mnenje iznesti. Vse se mi dozdeva, da je dobila dolina svoje ime po potoku, ki tu izvira ter se v velikem loku vije ob meji naše občine proti Dravi. Ta potok je tekel v globoki senci gozda, ki je takrat nedvomno pokrival vso sotesko, ter nosil ime »Podsenska«. Nemci so napravili iz tega »Pozenga«, naselbino nazivali »Pozengaselo (l. 1130). V mlajši obliki t. j. l. 1279. najdemo ime »Pozegač« in končno l. 1328 »Potskawe«. Ta imena bi zopet kazala na dejstvo, da se je tamošnji gozd »posekal«, ali se radi bližine mesta uporabljal za seno — torej za dobavo drv, in bi zadnji dve spremembi nastali iz »Posekave«. Saj tudi ime sosedne občine »Krčevina« kaže, da so bili ti deli porasli od gozdov. Ker pa Nemeč težavno izgovarja »tsk«, pa je kratkoma napravil »tschk«, in kaže ime v tej obliki še n. pr. zadnja »špecijalka«. Torej ne »Potschgau«, ampak »Potschkau« (Počkava).

Nastanek imena »Lajtersberg« pa je zelo zanimiv. To ime izvira od klanca, ki še danes dviga državno cesto čez vrh. Stara vozna cesta pa je tekla v dolini skoraj paralelno s sedajno državno cesto ter se je zelo strmo dvignila na vrh hriba, približno tam, kjer je danes železniški predor. Ker železnice takrat še ni bilo, so težko naloženi vozovi le z veliko težavo obvladali to strmino in so vozniki naprosili bližnje kmete za predpřege. Po ustmenih sporočilih so bili to takratni domačini Purgaj, Stožir in drugi, ki so si — zlasti prvi — s tem predpreževanjem zaslužili veliko denarja. Predprezati pa nazivajo še danes v nekih krajih — tudi pri nas — »lajtrati« (spakedranka od nemškega »leitern, leiten, Leitperde so konji, kateri vodijo!). Koliko so imeli konjarji s to strmino posla, dokazuje najbolje dejstvo, da so že v Pesnici v tamošnji gostilni in pošti (danes hiša Weingerl), izprezevali in nočičili in se šele prihodnji dan z izpočitimi konji lotiti tega brega. Vsa druga tolmačenja imena »Lajtersberg« niso točna.

Da nam je uspelo našim kat. občinam dati pravilne nazive, se imamo v veliki meri zahvaliti tudi gospodu Davorinu Žunkoviču, ki nam je šel zlasti z zgodovinskimi podatki zelo na roko, za kar se mu na tem mestu iskreno zahvaljujem.

Ivan Janžekovič,
podžupan.

delovnim močem. Želi novi ustanovi, ki jo smatra za otvorenjo, najlepši uspeh in razvoj.

Župan dr. Juvan izjavlja, da pomeni nova ustanova veliko razbremenitev za občino, pozdravlja ustanovitev ter se zahvali vsem činiteljem, ki so k stvari pripomogli. Občina bo ustanovo z vsemi močmi podpirala.

Udeleženci so nato imeli skupno kosilo. Danes je pričela kuhinja poslovati za široko javnost.

Velik uspeh mariborske „Drave“ v Sarajevu

Pevci mariborske »Drave« so se vrnili v ponedeljek ponoči iz Sarajeva, kjer so se mudili na kongresu narodnih železničarjev. V soboto, 12. tm., se je vršil v sarajevskem Narodnem gledališču koncert treh železničarskih moških zborov: »Jedinstva« iz Sarajeva, »Save« iz Zagreba in »Drave« iz Maribora.

Sarajevski zbor »Jedinstvo« obstoja šele nekaj mesecev ter je izvajal pod vodstvom g. Ljuba Bajaca sicer le preprostejšie pesmi, a se utegne, sodeč po izvajanju in materijalu, razviti v krepak in upoštevan zbor.

Zagrebska »Sava« predstavlja starejši, rutiniran zbor, ki je izvajal umerjeno in fino pod vodstvom g. prof. Dobroniča skladbe težjega značaja (Lisinski, Mokranjac in Smetana). Zapustil je pri poslušalcih globok utis.

Mariborska »Drava« je nastopila pod vodstvom g. Albina Horvata s skrbno izbranim sporedom skladateljjev Adamiča, Deva, Foersterja, Marolta in Mirka. Brezhibno izvajane pesmi, deloma resnega, deloma veselega značaja, so bile sprejete zaporedoma s takim viharim ploskanjem, da bi bili »Dravaši« kmalu primorani, ponavljati vsako točko svojega programa, česar sicer zaradi obširnega koncertnega programa niso mogli stori, pač pa so morali na splošen pritisk dodati še koroško narodno »Dober večer«.

Nazadnje so nastopili združeni pevski zbori 120 pevcov ter izvajali pod vodstvom g. Horvata »Buči morje«, s čemur je bil spored koncerta izčrpan. Mariborčani so na koncertu popolnoma osvojili publiko ter zapustili pri Sarajevčanih najlepši utis. Vsi trije zbori so nastopili v nedeljo zvečer z manjšim sporedom tudi v kopalnišču Ilidže pri Sarajevu, nar kar so se »Dravaši« podali na pot proti domu.

Zbor »Drave« je s tem zaključil svojo letošnjo pevsko sezono, v kateri je obhajal lani jeseni z jubilejnim koncertom svojo desetletnico ter sodeloval pri raznih narodnih proslavah (Sv. Sava, Jirasek, CMD i. dr.). Zbor bo sedaj nastopil enomesečne počitnice.

Iz orožniške službe.

Za vodnika 2. mariborskega voda dravskega orožniškega polka je imenovan pehotni poročnik g. Josip Sosič.

Iz davčne uprave.

Za višjega davčnega kontrolorja pri mariborski davčni upravi je imenovan v 2. skupini II. kategorije g. Ferdo Prelog, doslej davčni kontrolor v Murski Soboti.

»Ljudska knjižnica« v počitnicah.

V mariborski »Ljudski knjižnici« v Narodnem domu je opažati zadnja leta prav zanimiv pojav, da se je baš med počitnicami dvignilo čitanje knjig. Tudi letos zadnje tedne narašča izposojanje leposlovnih knjig v »Ljudski knjižnici«, pa tudi priglajanje novih članov. Zadnje soboto se je priglajalo kar 10 novih čitateljev. Razveseljiv pojav kaže, da si Mariborčani ob počitnicah kratijo čas z najcenejšo in najplemenitejšo zabavo, s čitanjem dobrih knjig. »Ljudska knjižnica« pa tudi skrbno dopolnjuje svojo veliko izbiro dobrih knjig z rednim nabavljanjem najzanimivejših novosti ter je ravno pretekli mesec nakupila nad 100 aktualnih romanov jugoslovanske in druge svetovne literature. Uradne ure »Ljudske knjižnice« v Narodnem domu, ki je poleg ljubljanskih svo največja »Ljudska knjižnica« v Jugoslaviji in tudi najmodernejša urejena, so štirikrat na teden, in se vsikdar sprejemajo novi člani.

Sreski kmetijski odbor za srez Maribor, desni breg

je v svoji prvi seji minulo soboto izvolil v ožji odbor gg. načelnika Jak. Florjančiča, župana iz Sv. Miklavža, dalje župana Srečka Robiča iz Limbuša, upravitelja Leop. Habjanča iz Betnave, župana Ivana Hauptmana iz Poljčan, župana Josipa Kolmana iz Slivnice in posestnika Ivana Samasura iz Spod. Poljskave. V banksi kmetijski svet sta delegirana ekonom Vinko Gorjak iz Sl. Bistrice in načelnik Florjančič.

Okrožnim zdravnikom v Ormožu je imenovan tamošnji zdravnik dr. Jur. Čarf, rodom koroški Slovenec. Češkoslovaški akademiki niso šli skozi Maribor.

Včeraj popoldne je nameravalo s praškimi brzovlakom potovati skozi Maribor 19 češkoslovaških akademikov, ki bodo skupno z jugoslovanskimi akademiki letovali mesec dni v Radovljici. Tekom popoldneva pa je dobila JČ Liga brzojavko, s katero so sporočili, da so se odpeljali naravnost preko Jesenic v Radovljico.

Izgubljen rokopis romana.

Pisatelj Josip Kostanjevec je zgubil rokopis romana »Gospod Biček in Šimo Kaluža«, ki je bil v odlomku že natisnjen v »Slov. Narodu«. Pošteni najditelj se naproša, da vrne rokopis, ki je zanj brez vrednosti — pisatelju Josipu Kostanjevcu v Mariboru, Cesta ob železnici 6/II.

Samomor v Slov. Bistrici.

Že v zgodnji jutranji uri se je danes raznesla po Slov. Bistrici žalostna vest, da visi na drevesu na mestnem pokopališču moški obešenec. Našel ga je neki mizarški pomočnik, ki je šel tam mimo zjutraj na delo v mesto. Bil pa je tako visoko obešen na veji, da ga ni dosegel. Pomočnik je obvestil orožništvo, in takol je odšla na lice mesta komisija, ki je popisala podrobnosti. Mogla je konstatirati samo smrt. Obešenec, slikarski mojster Goričan je bil že skoraj mrzel. Odšel je z doma že okoli 3. zjutraj, rekoč ženi, da gre po opeko na Pragersko. Vzrok samomora so velike materijelne skrbi. Bodi mu zemljica lahka!

Strah Slovenskih goric: peronospora, oidium.

Pretekle dni je priobčil »Večernik« poročilo o brzem širjenju gori imenovanega trsne kuge po naših goricah. Bajje šonista grozdna plesnoba in strupena rosa (oidium in peronospora) nikoli tako obsežno napadala grozdja, kakor letos, in grozita ponekod uničiti vso trgatvev. Vabijo se strokovnjaki, naj na licu mesta ugotovijo vzrok tega pojava in preprečijo katastrofo. — Čital sem članek, govoril z vinogradniki, ogledal si sam gorice in lahko cenjene čitatelje »Večernika« prepričevalno pomirim, da nikakor ni tako hudo, kakor se je mogoče tu in tam v redkih slučajih pokazalo. Tukaj po Slov. goricah je grozdič dosedaj povsem zdrav, tudi listje kaže le posamezne na peronosporo spominjajoče pike. Seve so vinogradi dobro in skrbno oškropljeni že tretjič, tudi marsikje četrtič. Veselje je gledati Slov. gorice, kako upanosno se letos držijo. Samo: Trska in hudega vremena — reši nas, o mezne na peronosporo spominjajoče pike. Sv. Petru pod Mariborom res pokazala na grozdju enaka kuga in tu bo potreba, da se v zaščito gorice vzrok ugotovi. Ali ni morda vmes upliv izhlapevanja Drave? Zdi se morebiti komu ta slutnja smešna, kaj pa, če vendar Drava pri tenti igra kako vlogo?! — Popotnik.

Javna dražba

okoli 700 kg raznega papirja, tudi pisalnega, okoli 800 kg raznega železja in drugega blaga se bo vršila v soboto 19. tm. ob 9. zjutraj na glavni carinarnici v Mariboru.

Knjige kupuje

po najvišjih cenah »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu. Predvsem rabi »Ljudska knjižnica« moderno leposlovje v vseh jezikih. Knjige pa morajo biti dobro ohranjene. Ponudbe vsakokrat ob uradnih urah, t. j. v torek, četrtek in soboto zvečer ter v nedeljo dopoldne, ali pa tudi pisмено.

Nov zobotehniški atelej.

Banovinska uprava v Ljubljani je te dni g. Emila Percu (asistentu pri tukajšnjem zobozdravniku g. dr. Sedaju) podelila koncesijo za otvorenje samostojnega zobotehniškega ateleja.

Mariborski in dnenni drobiž

Prva javna kuhinja v Mariboru otvorena

Potreba javne ljudske kuhinje v Mariboru je bila nujna. Pretežna večina mariborskih rodbin živi od malega zaslužka in mnogo jih je, kjer sta mož in žena primorana iti v službo ter je kuhanje doma nemogoče. Vsem tem potrebam glede kolikor mogoče cenene prehrane delavskih in ostalih materijalno slabše situiranih slojev naj odpomore nova ustanova, ki jo je uredila v poslopu Zadrúžnega doma na Slomškovem trgu v bivši Kravosovi delavnici Delavske zbornice. Prostor, tri lepe sobe in kuhinja z nekaj pritliklinami, so lepo adaptirani, sobe so prirejene vsaka za gotovo vrsto abonentov (A, B in C). Kuhinja je najmoderneje opremljena in se kuha samo s plinom in z elektriko.

Včeraj ob 12. so se na povabilo pripravljalnega odbora zastopniki mestne občine z županom dr. Juvanom na čelu, zastopniki mestnih obratov, Delavske zbornice itd. zbrali v prostorih javne kuhinje k njeni otvoritvi. Kot domačin jih je imenom zadruge Zadrúžni dom pozdravil g. šolski upravitelj Grčar, zlasti

župana dr. Juvana in ostale občinske odbornike, dalje zastopnike plinarne in elektrarne, ki so pri ureditvi kuhinje sodelovali, zastopnike Delavske zbornice Kopača in Svetka, strokovne komisije Vuka, Borze dela Žužka, NSZ Kravosa, Splošne delavske zveže Jugoslavije Kranerja, zastopnika celjskega mesta mag. svetnika Šubica, zastopnike lokalnih delavskih in drugih organizacij ter zastopnike tiska. V velikih obrisih je podal sliko nastanka nove ustanove ter njen pomen za posameznike in za cele rodbine. Javna kuhinja mora biti izrazito dobrodelna ustanova brez vsakršnega pristranskega obeležja. Ustanovo bo prevzel v svojo oskrbo odbor, ki se bo ustanovil v okviru ljubljanskega Odbora za vzdrževanje delavskih ustanov. Adaptacija prostorov je stala 100.000 Din in istotoliko nabava potrebnih naprav. Te žrtve ne smeje biti zaman. Izreka zahvaló Delavski zbornici, ki je dala inicijativo in materijalno podporo, Odboru za vzdrževanje delavskih ustanov, mariborski mestni občini za njeno strokovno pomoč in stvarno sodelovanje, mestni plinarni, gradbenemu uradu in električnemu podjetju, stavbeniku in vsem

Metoš Zajc:

Sokol in javno življenje

V današnji, povojni dobi preživlja vsa človeška družba krizo. Vojna je s svojimi grozotami vznemirila ves svet ter povzročila neko kronično, t. j. stalno napetost med posameznimi človeškimi kategorijami.

Poglejmo le v javno življenje! Krizo prebija vsaka obrtna panoga, poljedelstvo, posamezne vlade, parlamentarizem, svoje krize imajo cerkve, razne družabne in politične organizacije, svojo krizo ima nogomet, obstojijo mezdne in nameštenske krize.

Teh kriz pa nismo krivi le mi ter vojna, nego tudi naši predniki. Tega, kar so nam zapustili, nismo mogli sprejeti brez izpremembe. A baš pri tem prevzemanju in izpreminjanju deščine smo zakrivilili načelne pogreške, katere se javljajo sedaj vedno znova in znova.

Vprašanje je sedaj, kako se ima k javnosti, k življenju, kakršno je, zadržati Sokol, bodisi mož ali žena, kako se ima zadržati napram raznim verskim, političnim, kulturnim, naprednim in nazadnjaškim vprašanjem v tako nervozni dobi.

Vsak član Sokola si mora biti svest, da je pripadnik organizacije, telesnovzgojne organizacije, katera ima v programu vzgojo telesa in duha. Duh in telo sta nedeljiva celota; radi tega je do najvišje mere potrebno poplemenitovati oba hkrati in enakomerno.

Dr. M. Tyrš je dejal: »Naprej — vedno višje!« To je geslo, ki bi se dalo v današnji dobi izraziti popolno morda tako-le: »Vedno naprej in zavestno napredno!«

In tako prihajamo do kočljivega vprašanja: Kaj je napredek?

To vprašanje si mora staviti pred svojim dejanjem vsak Sokol z dovoljno samokritiko in z dovoljno kritiko drugih. Zdrave kritike! Napredek ne pomeni stalne, kronične napetosti ter duševne vznemirjenosti, ne pomeni slepo begati za mir in se lotevati vsega, kar moremo nazvati bolj modno nego napredno. V praksi je Sokol bratstvo, to pomeni, da mora biti brat napram bratu strpljiv. In to je za današnjo in še za zelo dolgo bodočo dobo največji napredek.

Verstvo mora Sokol strogo razlikovati od cerkve. Kot telesnovzgojna organizacija nima naloge, rešiti versko vprašanje. Človek poedinec, zares religiozno misleč in čuteč, je umerjen in miren ter bo stremel, priti sam duhovno dalje; Sokol t. j. organizacija pa na osnovi npravstveni, a ne verski. Radi tega bo skrbel v prvi vrsti za to, da bodo njegovi člani redni in pošteni ljudje.

K politiki mora Sokol tudi zavzemati svoje določno in strogo odmerjeno stališče. Pravilno je to formuliral VII. sabor (češkoslovaškega) Sokolstva leta 1924. Oblikoval je geslo: »Ne politike v Sokola, ampak Sokolstvo v politiko!« Sokol mora od bratov zahtevati, da so bratje — tudi v politiki, da so stvarni, da ne podlegajo slepo geslom in da so kar najbolj strpljivi. Treba je delati politiko — da se tako izrazim — Masarykovsko. Politiko kulturno, demokratično, ne politike poslanske!

Sedanjo dobo prevéjajo še razna strankarstva, katera izklicujejo ter provajajo razna — dobra in zla — gesla in razne programe.

Poskusimo si pojasniti, kako se ima zadržati napram tem posameznim smerem Sokol!

Prvi predpogoj je gledati kritično, zdravo kritično; toda ne skeptično. Kakor ni zdravo, slepo sprejeti vsako stvar za svojo, tako je popolnoma nezdravo zametati vse, kar ni običajen rekvizit sobne družbe.

Ena takšnih idejnih smeri je komunizem.

Kolikor se tiče principa, je komunizem popolnoma zgrešen, ako se pod komunizmom enostavno razume gospodarska enakost. Priroda sama se protivi komunizmu. Človeška družba sestoji iz neenakih poedincev, neenako močnih, zdravih, neenako nadarjenih. Okolice vsakega človeka je svet za sebe. Vsak poedinec porablja svoje moči drugače in z drugim stremljenjem ter efektom. Če se mu pusti prosta volja, izrabi svoje moči popolnoma in docela. Ako pa začne od-

ločevati o njegovem ravnanju kdo drug, mnogokrat duševno manj vreden, tedaj nastane korak nazaj. To je videti povsod, kjer vlada poedinec.

Kako se napram temu postavi Sokol? Sokol postavi proti komunizmu demokracijo. V praksi pomeni demokracija enakost, po možnosti prenesljivo, čim najmanjšo in vedno se zmanjšujočo enakost.

Često se Sokolstvu očita, da je preveč nacionalno, to pomeni, da preveč naglašuje svoje dolžnosti do države na škodo dolžnosti do celotnega človečanstva. Tu gre za pojme »nacionalizem« in »internacionalizem«, narodnost in mednarodnost. Današnja predstava narodnosti je izpopolnjena z mednarodnostjo, t. j. z onimi dolžnostmi, katere ima vsak zaveden državljani vsake civilizirane države do ostalih držav.

Mednarodnost ima za predpogoj obstoj poedinih držav. Mednarodni ni ta, kdor iztrga iz svojega srca vsako čuvstvo do svojega naroda, nego oni, kdor razume to čuvstvo podrediti kontroli razuma, dozorelega za internacionalizem. Človek z zdravim nacionalizmom ne pojde brez pridržka in slepo za svojim narodom, ne go zgoditi se mu more tudi skrajni slučaj, da se postavi proti lastnemu narodu, ako bi poskusil ta narod prizadeti nasilje in krivico drugemu narodu (kakor n. pr. fašizem). In Sokolstvo mora od svojih članov zahtevati, da gojijo zdrav nacionalizem.

S tem narodnim čuvstvom sovisi ozko tudi razmerje Sokolstva do duševnih in npravstvenih velikanov njegovega naroda. Njih temeljno stališče je bilo in je — lastna svest. In to sproščanje osebne svesti v verskem in npravstvenem oziru, ta boj za pravico, to je njihov pomen. Take može je treba slaviti, ali ne le slaviti, nego tudi po njihovem vzgledu živeti. Na tak način mora vsak Sokol čutiti velikega človeka, a človeka iz svojega osredja še v dvojni meri.

O alkoholu, kajenju, nezmernem spolnem življenju se je pisalo že mnogo. Sokol se mora zavedati, da so te stvari škodljive zdravju, to pomeni, da so proti programu, ki ga oznanja in provaja Sokol.

Končno se naj dotaknem še problema, kateri mora zanimati v glavnem doraslo mladino; to je problem zakona, problem enakosti moža in žene. Ne preteče mnogo let, ko bo ta ali oni (ona) postavljen(a) pred problem »oženiti (omoziti) se.«

In kakor se mora Sokolstvo opaziti v javnem življenju, tako je tudi tukaj potrebno v najvišji meri, da se Sokolstvo opaza v prvi vrsti v domačnosti, v tem intimnem razmerju moža, žene in otrok. Potrebno je zavedeti se jasno npravstvene enakovrednosti moža in žene. Moderno življenje potrebuje novega zakona, kajti dosedanji zakon je v mnogih slučajih izgubil npravstveno podlago. Mož mora ženo ceniti višje nego žena moža. — Mlad mož se mora približevati dekletu vedno s to zavestjo, da je ona nositeljica tega, kar čuti v svoji materi — da je nositeljica plemenitosti, ljubezni in požrtvovalnosti. Dekle pa tudi ne sme pozabiti na nalogo, ki je boje pripadla. Žena spada v rodbino. Ako daje človeštvu nove ljudi, mora stremeti, da da človeštvu tudi trdne in npravne značaje. Na izoblikovanje otroške duše pa ima mati velik vpliv.

Oba roditelja ne smeta pozabiti na dolžnosti napram človeštvu, katere izhajajo iz vzgoje otrok. Dete, detinska duša je tudi duša človeka, seveda z zelo omejenim obzorjem. Zato je nepravilno, ako vzgojitelji, učitelji, a v glavnem starši ne priznavajo drobnih skrbi deteta, ako ne rešpektirajo njegovega čuvstva, njegovega stremljenja po samostojnem delu in tvorjenju.

K sklepu resume:

Sokol mora biti v prvi vrsti človek z zavestjo dolžnosti napram drugim.

Sokol opazuje in se udejstvuje kritično, avtokritično.

Sokol ima svoje prepričanje, toda spoštuje prepričanje in svest drugega.

Sokol je demokrat, ne z besedo, ampak z dejanji.

(Po »Veštniku Sok. župy Komenského« — letn. XI., štev. 4. — uredil M. K-č).

Kmetijski praznik na Krškem polju

V nedeljo, dne 20. julija 1930.

Program praznika:

1. Od 10. do 12. ure zbiranje nar. noš, konjenikov in okrašenih voz pred cerkvijo v Krškem.
2. Ob pol 1. uri sprevod s konjeniki v narodnih nošah in okrašeni vozovi z godbo na čelu na Krško polje.
3. Veliko kmetijsko zborovanje, in katerem govore minster g. dr. Iv. Shewegel, kmet A. Grebenc, za kmetijsko mladino pa dr. Novak in dr. Rosina.
4. Ob 3. uri pričetek konjske dirke.
5. Ob 4. uri oziroma po končani konjski dirki, prične kolesarska dirka.

Spored dirke:

- I. dirka za tri- in štiriletne konje. Daljava 1800 m. Vozovi na štirih kolesih 40 m popusta. Konji, ki so dobili darila, 30 m doklade.
- II. dirka za konje od 5 let in starejše. Daljava 2700 m. Vozovi na štirih kolesih 40 m popusta. Konji, ki so dobili darila, za vsako darilo 30 m doklade.
- III. dirka enovprežna za mrzlokrvne konje. Daljava 1800 m. Vozovi na štirih kolesih.
- IV. dirka enovprežna za ameriške dirkače. Daljava 2700 m. Doklade in popust določi razsodišče po rekordu in pri dirkanju.
- V. dirka, dvovprežna dirka. Daljava 2700 m. Doklade in popust kakor pod točko 2.: Dirka za konje od pet let in starejše.
- VI. dirka, jahalna dirka. Daljava 2700 m brez zaprek in brez izjednačenja teže.

Uprava dirke:

Vodstvo: Franc Zupančič, preds. konj. društva Rakovnik, Josip Turk, podpred. konj. društva Ljubljana.

Končniki: Fran Stupica, trg. Ljubljana, Franc Znidaršič, pos. Leskovec, Vinko Bon, veletrg. Krško, inž. Fr. Zupančič, Ljubljana.

Starter: Anton Gliha, posestnik Krško. Progovniki: Franc Vodopivec, župan Krško, Maks Vale, pos. in trg. Št. Jernej, Josip Brulc, pos. in trg. Št. Jernej, Fero Rupert, trg. Krško.

Časovniki: Jože Stritar, pos. Sv. Križ, Alojzij Kurent, dekan Leskovec, Janko Malenšek, ravnatelj Kmetijske posojilnice, Ljubljana, Janko Vizjak, živinozdravnik Brežice, Varl, živinozdravnik Krško.

Kolesarska dirka.

Kolesarska dirka se vrši na dan kmetijskega praznika, dne 20. t. m. ob 16. uri po končani konjski dirki na dirkališču v Žadovinku. Spored dirke: 1. točka za prvovrstne kolesarje, daljava 2.700 m. 2. točka za srednje kolesarje, daljava 1.800 m. 3. točka za ostale kolesarje, daljava 900 m. 4. Polževa dirka. Posebna določila. 1. Dirka se vrši za srez Krško in Brežice. 2. Prijave je poslati najkasneje do 19. t. m. do 12. ure g. Pavel Obidu, urarju v Krškem. Prijavnina 10 Din.

Velika kmetijska veselica s plesom, petjem in prosto zabavo. Vstopnina na razstavo konj, veselilni prostor in obe dirki: stojišče Din 5, sedež Din 10. Na dirkališču bo vozil autobus po 5 Din za osebo.

Pasja zvestoba

Fox, velik ovčarski pes, je najbolj priljubljen pes v Goshenu, mestu v državi Newyork. In to kljub temu, da ni v dobri družbi. Njegov gospodar je namreč tat. Oktobra lanskega leta so gospodarja zopet enkrat zasačili pri tatvini in je dobil 8 mesecev. Fox je spremljal svojega gospodarja do vrat kaznilnice. Ker pa mu niso dovolili vstopa, se je kratkomalo vsedel pred vrata in čakal na svojega gospodarja. Minuli so dnevi, tedni in meseci in Fox je še vedno sedel tamkaj. Le za trenutek je vedno prekinil stražo, da si je poiskal hrano. V mrzlih nočeh mu je vratar včasih celo dovolil, da je spal v čuvajnici. Fox je tako prav kmalu postal znan po vsem mestu in je vse govorilo o njem. Vsi so občudovali njegovo zvestobo. Končno je prišel dan, ko je njegov gospodar doživel zopet prostost. Svidenje je bilo silno ganljivo. Došla je tudi posebna komisija, seveda ne, da bi počastila gospodarja, temveč njegovega psa. Veliko srebrno kolajno so mu obesili na vrat, na njej pa je bilo napisano: »Zvesti prijatelj človeka.«

Sport

Krasen uspeh Jugoslavije v Montevideu.

V včerajšnji številki smo že zabeležili razveseljivo vest, da je naša reprezentanca zmagala nad braziljsko enajstorico z 2:1 (2:0). Jugoslovansko moštvo je pričelo tekmo z velikim elanom, dočim se je pri Brazilcih opažala velika nervoznost. Brazilci v svoji igri niso pokazali nobenega pravega sistema ter so pričeli igrati precej surovo, ko so videli, da imajo pred seboj močnega nasprotnika. Naša reprezentanca je igrala jako požrtvovalno in je zlasti vratar Jakšič delal prave čudeže. Prvi polčas je potekel v premoči Jugoslovenov. V drugem polčasu so se Jugosloveni vrgli bolj na obrambo. Brazilci so postali zelo ofenzivni in v 17' doseže leva zveza častni gol za Brazilijo. Tik pred koncem so Jugosloveni zabili še en gol, ki pa ni bil priznan.

Tekmovanje za državno prvenstvo.

V ponedeljek se je vršila v Osijeku ponovna tekma med Haškom in Slavijo v drugem izbirnem kolu za državno prvenstvo. Tekma je zopet končala neodločeno z 0:0. Sodnik je nato odredil podaljšanje, ki pa je tudi prineslo neodločen rezultat 1:1. Po pravilih je bilo nato odrejeno še drugo podaljšanje, ki pa je tudi ostalo brez rezultata. Po propozicijah se je vršilo nato žrebanje, ki je odločilo za Slavijo, tako da Hašk ne bo sodeloval v glavnih tekmah za državno prvenstvo.

Tekme za srednjeevropski pokal.

V Budimpešti se je včeraj vršila tekma med Ambrosiane (Milano) in Ujpestom za srednjeevropski pokal. Ujpest, ki je veljal za favorita, je bil poražen s 4:2 (2:1). Sodil je Dunajčan Frankenstein.

Nogometni turnir železničarskih klubov v Sarajevu.

Kakor smo že poročali, se je vršil v soboto 12. in nedeljo 13. tm. v Sarajevu ob priliki kongresa UJNZ večji nogometni turnir, na katerem je sodelovalo 7 železn. klubov in reprezentanca Sarajeva. Na turnirju so sodelovali tudi mariborski železničarji, ki so zastopili mariborski sport nad vse častno. Prvi dan so nastopili proti reprezentanca Sarajeva, ki je bila sestavljena iz igralcev Slavije, Saška, Jedinstva in Sloge. Po enakovredni igri so naši železničarji zgubili tekmo z 1:0. Edini gol je padel zbog pogreške branilca belomodrih. Železničarji, ki so nastopili s 3 rezervami, so pokazali lepo kombinacijsko in fair igro, le škoda, da so pozabili streljati na gol. Drugi dan so nastopili proti najmočnejšemu moštvu turnirja, Žaku iz Subotice in kljub premoči podlegli z 2:0 (2:0). Kakor prvi dan, tako tudi tokrat, so mariborski železničarji podali za oko lepo, toda nekoristno igro, ker je manjkalo napadu odločnosti pred golom.

Uspeli turnir je bil zaključen s tekmo reprezentance železničarjev in Sarajeva. Po srditi borbi so odločili Sarajevčani tekmo z 2:0 (0:0) v svojo korist. V železn. reprezentanci so igrali tudi 4 igralci iz Maribora in sicer Ronjak kot desni krilec, ki je bil najboljši mož na polju, dalje Konrad na levem, Bačnik na desnem krilu in en polčas kot srednji krilec Frangeš.

Iz LPP.

Opozarjajo se klubi, ki bodo nastopili pri podsavznem prvenstvu dne 25., 26. in 27. tm., da morajo predložiti teh. referentu za prijavljene tekmovalce in tekmovalke, rojene leta 1912 in 1913, dokazilo o pravilnosti rojstnega leta in sicer ob predaji prijavi za tekmovalce.

Na temelju sklepa 17. seje upravnega odbora JPS in na predlog ljubljanskega plav. podsaveza je sprejet v članstvo ISSK Maribor.

ISSK Maribor, upravni odbor.

Odborova seja bo v četrtek, dne 17. tem. ob 20. v hotelu »Orel«. Tajnik.

Male sportne vesti.

Tekmovanje v evropski coni za Davisov pokal je zaključeno. V finalni tekmi je Italija v Genovi porazila Japonsko s 3:2. Zmagovalec ameriške cone, t. j. Združene države, bo igral prihodnji teden z Lahij odločilno borbo, iz katere bo izšel končni nasprotnik francoskemu moštvu.

K. M. Capek - Chodt

Jindri

Roman - iz češčine prevedel dr. Fran Bradač.

13

Z vidnim razkošjem so meli prsti njegovih umazanih nog peščeno blato v stružici, prijetni hlad mu je kar ustnice odpiral. Zgoraj nad njim je stala kopica otrok nekako iste starosti in socijalnega pripadništva.

Stekli so po dežju k svoji pestunji, Vltavi. Prijazno so rekali Jindri Jindra, najbrže je užival čast njihovega načelnika, bil je prvi med enakimi, saj so bili vsi bos. Toda eden je bil obut in je sedel na kladah, ta je zaklical na Jindro čisto nekaj drugega:

»Torej, Jindra, kuš ali ne kuš?«

To je bila očitno žalitev krvi, kajti fantiček Jindra je potegnil roke iz žepa in zakričal navzgor: »Samo da bi naposled jaz na tebe ne klical kuš, ko se boš cemeril, ti Lojzek!«

Lojzek je potem vstal, in bilo je videti, da je to cepec, znatno večji nego ostali drobiž.

»Ti si pa dober, strašno sem radoveden, zakaj naj bi se jaz cemeril?« se je glasil njegov odgovor.

»Ko bi bil ti tako dober in prišel semle doli, morda bi izvedel, zakaj; dal bi ti nekaj zato!« se je odzval Jindra s korajžo, ki je bila v nasprotnem razmerju njegove postavitve s koščeno postavo pozvanega dečka, ki je bil, kakor se zdi, vsaj za dve leti starejši.

»Ti pritlikavec!« se je rogal veliki malemu. »Če že sam za to prosiš, te bom pa malo namlatil, ako ne zbežiš!«

Ko je to rekel, je stopal, z rokami v žepu, počasi k reki.

»Poberi kamen, vrži ga vanj, pa zbeži!« je kriknil eden izmed bosonošcev, kajti po sodbi njegovih tovarišev se pravilna rokoborba ne bi mogla dobro izteči za Jindro.

Za trenutek se je zdelo, da je tudi on izgubil duha.

»Zakaj tedaj zmerjaš, osel?!« je rekel skoro jokaje.

»Veš, kaj,« je izpregovoril Lojzek čisto prijateljsko, »jaz ti jih dam kvečjemu tri, če bi ti ne bilo dveh dovolji, in drugo tudi le, če bi ti ne zadostovala prva. Če še potem ne boš molčal, ne boš nikoli več! Tukajle leti prva!«

»Tristosapra!« je zarjovel pritlikavec Jindra od jeze in zmagoslavja, kajti naznanjeni udarec ni padel po njegovem licu, ampak zadel je Lojzka na lično kost, da je kar zaklopotalo.

Jindra je namreč v trenutku, ko je njegov nasprotnik zamahnil, sklonil glavo, pest njegove desne roke pa je zletela kvišku kakor vzmet.

»Meni se zdi, da si jo ti dobil!« je zaklical Jindra; imel je pri pretepanju toliko besed kakor Cyrano.

»Hahaha!« se je zasmejala kopica sekundantov.

To je šele prav razkačilo Lojzka.

Razljučen in razsrjen je slepo skočil proti Jindri, a ta je že zakričal:

»To bi bila torej druga!«

In res, po isti nezmotljivi metodi, ki je pričala o pogosti valj, je primazal Jindra Lojzku drugo in zadnjo.

Lojzku je namreč pritekla kri iz obeh nosnic hkrati, pred očmi vseh gledalcev tako lepo, da se eden izmed njih ni mogel zdržati in je vzkliknil:

»Krucitirki!«

Lojzek je vstal in, nabravši krvi v dlan, pregledoval darilo; na nadaljevanje boja seveda ni bilo misliti.

»Torej kdo je rekel, da koga namlati?!« je izpregovoril Jindra s silno moškim glasom.

Bilo je v tem bahanje in sočutje s premaganim.

»Vidiš, še treh ti ni bilo treba, pa imaš dovolji!« je nadaljeval Jindra, ko mu Lojzek ni odgovoril.

»Čprav, pa le ne jokam!« je ugovarjal veliki in močni Lojzek, in s tem izrekom je dosegel več, nego če bi si dal ного malega, a gibčnega Jindre za tilnik.

Tovariši na pobočju so gledali z občudovanjem in marsikdo od njih bi bil takoj zamenjal svojo kožo za Jindrovo.

»To je tudi bolje zate, da ti vendar enkrat teče iz nosa nekaj drugega!« je prijateljsko pripomnil Jindra — izrek, ki bi bil vreden špartanskega pajdonoma.

»No, to je nekaj, par kapljic krvi!« je rekel na to Lojzek.

»Vdrugič vsaj ne boš zmerjal!« se je razkričal Jindra v zopetni zavesti svoje zmage.

»Jindra!« je nepričakovano zadonel v ta prizor osoren moški glas.

Jindra se je stresel, kar skočil bi in zbežal, če bi se ne bal, da se osramoti pred svojim občinstvom.

To je brez dvoma dobro poznalo tega, ki je klical, in vse te male glavice so se obrnile v smer, odkoder je prihajal osorni moški glas, in zopet so se vrnile k Jindri. Prav lahko je mogoče, da so tako izdale klicajočemu, kje naj išče Jindro.

»Jindra!« je zakričal zdaj glas bolj grozeče in s takim poudarkom, da je omajal Jindro, ki je zdaj odšel z obotavljivimi koraki.

Toda, preden je prišel na breg, je že stal tukaj skrčen ostudnež z modrim predpasnikom, malo nadušljiv, kakor je bilo soditi po tem, kako je gonil sapo z brado.

Iz zavilanih srajčin rokavov so visele dolge suhe roke, malodane čez kolena, žile na njih so bile debelejšje nego basove strune, v desnici je držal zločestnik jermen, o katerega nameuu ni nihče od navzočih niti najmanj dvomil.

Oči malih nepridipravov so žarele od nedečakljivosti, da oplete jermen hrbet zmagalca v pravkar dobojevanem dvoboju.

Jindra pa ni prav nič kazal te nedečakljivosti in se je plazil, samo da je le premikal noge, čim dalje bolj počasi.

»Poglejmo no tička!« je govoril grdi mož za modrim predpasnikom, »on je tukaj, on me ne sliši, on se ne oglasi in pusti, da rjovem!«

Dokler je Jindra lezel navzgor, je gledal nanj čez očali, kakor bi ga hotel nabrati na roge, ko pa ga je imel pri sebi, je dvignil brado visoko, da bi ga vjel z očali, ki so mu sedele na koncu nosa.

»Tak ti ne boš ubogal!« je pihal na Jindro. »Kaj sem ti rekel? Da se mi ne gani od Ruženke, zdaj veči tam, da vsa hiša odmeva!«

Kopica dečkov je pozdravila to karanje s soglasnim »Heee!« in samo en pčtelinček je pristavil:

»Čakaj, Jindra, ti jih boš dobil!«

Tako je tudi vse kazalo, sodeč po tem, kako se je nepotrpežljivo zviljal jermen v moževi roki.

»Ne glej me tako!« se je zadril na dečka, ki je iztegnil uporni obraz skoro prav k njegovemu, »če ne,

te — stosakra!«

Besnel je s stisnjenimi zobmi in njegova stisnjena pest se je dvignila k strašnemu udarcu, ki bi bil gotovo padel, če bi ne bila njegove pesti zgrabila v tem hipu roka Jindriča Paváka starejšega.

»Kaj hočejo?« se je obrnil nanj sključen možiček, »kaj se brigajo za nas? Pa sploh, kaj in kdo so oni? Ali je ta fant moj, ali je morda vaš?«

»Kakor vse kaže, je menda moj!« je rekel tihó Jindrič Pavák, bled in tresoč se po celem telesu, »če namreč niste vi sami njegov pravi oče in če se deček imenuje Jindrič Nekuš po materi!«

Sključen mož se je za trenutek vzravnal kakor sveča, si nasadil očali prav na oči in motril tujca, nem od strahu.

»Človek!« je začel zdaj po tihó, »kaj pravite? Ali pa tudi veste, kaj govorite?«

Nekaj časa sta gledala molče drug v drugega, Jindrič Pavák bi se bil rajši v tla udrl, a vendarle je zdržal izvedljivi pogled, ki je bil vanj uprt.

Čutil je, čeravno ni videl, na svojem obrazu uprt še en, ne le izvedljiv, ampak žgoč pogled.

»Moja rajnka žena je imela vendar fanta s čisto mladim študentom,« je rekel možiček in njegove oči za očali so se še bolj poostrele.

— Rajnka! — je pomislil Jindrič Pavák in rekel:

»Tukaj vendar ne moreva govoriti o takih rečeh,« in pokazal je na poslušalce, kopico dečkov, ki so obstopili oba čisto na tesno, da bi jim ničesar ne ušlo iz utihlega govora.

Mož v modrem predprsniku pa nikakor ni mislil na obzirnost in je nadaljeval:

»In ko bi res morda bili tisti, ki je moja rajnka ženo, ko je bila še dekle, pokvaril, si tega nikakor ne želite,« je zajavkal, in iz njega je zadisalo žganje.

»Dobri mož!« je ugovarjal Jindrič neprijetno zadet, začutivši, da mu je rdečica oblila vroča lica.

»Dobri mož sem, dobri mož tam, da sem bil dober mož, to je sveta resnica, to mora vsakdo reči, kdor nas je poznal, ampak samo do sem,« in umolknil je za hip.

»Kaj čenčate, mamó ste Jindri umorili, to je vendar znano po celem Františku!« je zakričal nanj čisto nepričakovano Lojzek. Vmešal se je v razgovor, kakor bi bil to storil dospel, pogumen mož.

»Nakaza!« se je zadril nanj surovež in Lojzek je moral gledati, da je odskočil.

Pa tudi med ostale otroke kakor če strela udari; gruča se je razletela na vse strani in dečki so od da-leč kričali:

»Pa je res, res je to, naša mama so to tudi povedali!«

Ta prizor je Jindriču Paváku pojasnil doseđanje usodo njegovega otroka bolj nego najtočnejše poročilo.

Pogledal je malega umazanca, že nedvomno svojega sina, ki je tu stal, upirajoč oči na človeka, ki je skazil njegovo rajnko mater.

Niti besedica mu ni ušla. Ni dvoma, da je zadostoval njegov desetletni razum, da bi vse razumel.

Jindriča Paváka se je polastilo bolešno nežnočutje, padlo je nanj celo breme svoje krivde na enkrat, pripognil se je k njemu in ga prijel za rame.

»Pred vsem ga pustite in spravite jermen!« je rekel tihó, pa odločno in iztrgal Jindro iz rok njegovega mučitelja.

(Nadaljevanje sledi.)

Stanovanje
sobo in kuhinjo, iščem. Cenj. ponudbe pod »Mir« na upravo.

Sobo in črkoslikanje,
barvanje fasad izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. IX

Gramofone
popravlja najbolje in najceneje mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tatfenbachova ulica, 14. 602

Za potovanje:
potne kovčke in torbe, v veliki izbiri od navadne do najfinejše vrste. Kovčeki za auto in kolekcije vzorcev po naročilu. I. Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. 1763

Prodám čebele,
7 družin in več praznih panjev in krasen paviljon za 9 družin. Ivan Pirc, Maribor, Betnavska cesta 1. 2026

Večje krasno stanovanje
v sredini mesta oddam s 1. avgustom. Obstoji iz treh sob, kopalne sobe, sobe za služkinjo ter vseh ostalih pritliklin. Vprašati pri Upravi hiš Pokojninskega zavoda za nameščence v Mariboru od 18. do 19. ure dnevno. 2028

Novo hišo
z vrtom in studencem proda Kmetič Miha, Tezno pri Mariboru, Ptujška cesta. 2025

Tro- all dvosobno stanovanje
in prazno separirano sobo, moderni komfort, velike sobe, takoj oddam, Kosarjeva ulica 41. 2024

Iščem
1 do 2 sobno stanovanje. Plačam točno. Zalokar, Smoletova ulica 8. 2029

Časopisj in inserati.
pri Hinko Sax, Grajski trg. 1654

Lepo meblvano sobo
nasproti parka s separiranim vhodom oddam boljši osebi. Naslov v upravi lista. 2023

Fotoamaterji kupujejo pri strokovnjaku.
Dospeli novi aparati in potrebščine. 100 gaslicht-kart od 30 Din naprej. — Fotomeyer, Gosposka 39. 1935

Žand. narednik
prve klase v pokoju, kavcije zmožen, išče kakršnokoli službo. Naslov v upr. lista. 2015

Zastopnika

za mariborsko stran dravske banovine sprejme takoj tvornica keksov. Ponudbe pod: Specijalitate na reklamno podjetje Reklam Rozman, Ljubljana, Miklošičeva ulica 6. 2016

Juristi pozor!

Izšla sta Zbirke zakonov snoplč 40 in 41:

Konkurzni zakon . . . . . Din 36.—, vezan v platno . . . . . Din 48.—.

Zakon o ustroju vojske . . . . . Din 50.—, vezan v platno . . . . . Din 62.—.

Naročite jih takoj pri

Tiskovni zadrugi v Mariboru, Aleksandrova 13.